

TRACTATUS DE ORDINE.

(AUCTORE R. P. PERRONE.)

Proemium.

1. Si qua est in re theologica disputatio quae ad nos qui in sortem Domini vocati sumus, et facti ministri Christi et dispensatores mysteriorum Dei maxime spectet, ea profecto est quam ordinarum. Agendum est enim de Ordine, de eo scilicet ritu quo segregati a fidelium coetu constituimur in ecclesiastica hierarchia et ad ecclesiastica munia obeunda ut totius Ecclesiae utilitati, atque aeternae animarum saluti pro virili iaserviamus.

2. Ordinis nomen bifariam a Patribus accipitur, vel pro ipsa sacra ordinatione, seu ritu quo Ecclesiae ministri inaugurantur, vel pro ecclesiastica hierarchia, sive Ecclesiae ministrorum gradu ac dispositione iuxta naturam huius vocis significationem (1). Primo sensu proprie a Latinis *ordinatio* vocatur, seu *sacra ordinatio*, a Graecis *χειροτομία* seu *manuum extensio* aut *porrectio*, interdum vero *χειροθεσία* seu *manuum impositio* dicitur (2).

3. De Ordine in priori sensu accepto agere nobis propositum est. Hinc quatenus Ordo sacram inaugurationem significat nos ducit ad statuendam Sacramenti veritatem, atque ad investigandum quibus potissimum ritibus et gradibus tanta haec dignitas competat et quanam sit uniuscuiusque materia, forma, subjectum et minister. Quibus aliud caput subnectimus ad praecipuum ecclesiastici ordinis decus vindicandum, quod in continentia professione consistit.

CAPUT PRIMUM.

DE SACRAMENTI ORDINIS VERITATE.

4. Ordo seu sacra ordinatio definiri consuevit: « Ritus sacer seu Sacramentum novae legis a Christo institutum, quo spiritualis potestas confertur Sacramenta conficiendi et ministrandi, caeteraque ecclesiastica munia pro jure obeundi. » Prout ordo dicitur ritus sacer omnes omnino gradus seu ordines complectitur, etiam eos in quibus ex plurimorum sententia, Sacramenti ratio desideratur; prout vero dicitur Sacramentum ad eos tantum gradus atque ordines re-

(1) Juxta hanc significationem S. Augustinus de Civitate Dei, l. 19, cap. 15, n. 1: « Ordo, inquit, est parium dispariumque rerum sua cuique loca tribuens dispositio... »

(2) Cf. Witasae, tract. de Sacram. Ordinis, p. 1, q. 1, art. 1. Notandum porro est cum Petavio de ecclesiastica hierarchia, lib. 1, cap. 8, n. 10, vocem *χειροτομία* ambiguum usurpari; ac saepe Ordinationis Sacramentum, id est, consecrationem significare; interdum vero nudam electionem, quae popularibus suffragiis olim fiebat. Haec autem vocis ambiguitate, ut inferius videbimus, novatores saepe abusi sunt.

fertur in quibus vera Sacramenti ratio dignoscitur.

5. Omnium primi seculi XVI novatores huius Sacramenti veritatem convellere ausi sunt, licet verbis ad fallendum compositis cum de eo disserunt, interdum utantur (1). Quamobrem, etsi pastoribus suis a regibus aut magistratibus electis ac approbatis manus imponant, negant tamen, si Anglicanos excipias, sacram ejusmodi actionem veri nominis Sacramentum esse, quod conferenda gratia vim habeat, quo spiritualis nota imprimatur atque indelebilis character, quo denique potestas tribuatur docendi, conficiendi atque administrandi Sacramenta, sed veluti nudam caeremoniam habent, qua delecto pastori sacrum munus committi declaratur, assignarique stipendium. Ex istorum enim placitis fideles omnes Baptismi vi sacerdotii sunt instructi nec egent nisi publica deputatione ut sacerdotii munere fungantur. Adversus quem errorem sit

PROPOSITIO. — *Ordo sive sacra ordinatio est verè et propriè Sacramentum à Christo Domino institutum.*

6. De fide est, quam his verbis Tridentina synodus, sess. 23, can. 5, definiit: *Si quis dixerit, Ordinem, sive sacram ordinationem non esse verè et propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum ecclesiasticarum imperitiis, aut esse tantum ritum quemdam eligendi ministros verbi Dei, et Sacramentorum; anathema sit.*

7. Haec autem veritas tum ex verbo Dei scripto, tum ex verbo Dei tradito luculentissime constat. Scribens enim Apostolus de Timothei ordinatione, in priori ad ipsum datà Epistola 4, 14: *Noli, inquit, negligere gratiam quae in te est, quae data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterii, ac iterum in posteriori ad eundem epistola, 1, 6, scribit: Admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quae est in te per impositionem manuum mearum.* Exponens porro cujusmodi haec gratia sit, ita ibidem immediatè subdit: *Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, et dilectionis, et sobrietatis.* Ex his autem tria illa habemus quae adversariis ipsis fatentibus, requiruntur ac sufficiunt ad verè ac propriè Sacramentum constituendum, ritum nempe externum in manuum impositione, gratiae promissionem ritui illi annexam, ac propterea Dei mandatum seu divinam institutionem, quae ex ipsa gratiae promissione profluit. Solius enim Dei est ejusmodi ri-

(1) Cf. Witasae, l. cit., art. 2.

tum externum instituere, qui gratiae non solum significandae, sed et conferendae vim habeat.

8. Id ipsum praeterea constat ex perpetua Ecclesiae traditione, cujus testes locupletissimi Patres sunt, ex quibus alii sacram ordinationem *Sacramentum* appellant, ut Leo M. (1), et Gregorius item M. (2); alii etiam *invisibilem gratiam* à Deo concedi in hoc Sacramento docent, ut Ambrosius (3), et Gregorius Nysenus (4); alii denique non dubitarunt Ordinem cum Baptismo ita conferre, ut explorati principii loco sumerent utrumque esse veri nominis Sacramentum, eandemque esse utriusque rationem; in his Hieronymus in Dialogo adversus Luciferianos contendit iterum ordinandos non esse quos haeretici jam ordinaverant, quia baptizati ab haeticis non rebaptizantur; sic enim disputat: « Si in fide sua baptizato baptizans nocere non potuit, et in fide sua sacerdotem constitutum constituens non inquinavit, » n. 11, ad Vallars. Similia habet S. Augustinus in lib. 2. cont. Epist. Parmeniani, ubi ita invictè Donatistas perstringit: « Nulla ostenditur causa cur ille qui ipsum Baptismum amittere non potest, jus dandi potest amittere. Utrumque enim Sacramentum est; et quaedam consecratione utrumque homini datur, illud cum baptizatur, istud cum ordinatur (5). »

9. Testes insuper huius traditionis sunt oecumenicae synodi Chalcedonensis, et Nicæna II (6), tum synodi particulares ejusmodi sunt tum Constantinopolitana, an. 459, à Gennadio coacta (7), tum Bracharensis I (8) et Toletana VIII (9), quae omnes declarant gratiam esse ordinationis effectum, atque adeo ordinationis ritum in Sacramentorum loco et numero habitum fuisse. Sic enim inter caeteras loquitur oecumenica synodus Chalcedonensis: « Si quis episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, et non venalem gratiam venderit... de proprio gradu in periculum veniat. »

(1) Epist. 12 ad episc. provinciae Mauritaniae Caesar., cap. 5, ed. Baller.: « Quis igitur, dicens, tolerare audeat quod in tanti Sacramenti perpetratur injuriam? » Loquitur autem de ordinationibus per tumultum factis.

(2) Lib. 4, in 1 Regum, cap. 5, num. 1: « Is, inquit, qui promovetur, bene foris ungitur, si intus virtute Sacramenti roboretur. »

(3) Lib. 1 de Spiritu sancto, cap. 5, n. 71, et serm. 10 in ps. 118, n. 17.

(4) Orat. in Baptismum Christi, Opp. edit. Paris. 1615 tomò 2, p. 802: « Eadem verbi (Christi) vis, scribit, sacerdotem augustum ac honorandum facit, novitate benedictionis à communitate vulgi segregatum. Cum enim heri ac tempore superiori unus è multitudine ac plebe esset, repente redditur praecipitor, praeses, doctor pietatis, mysteriorum latentium praesul; eaque contingunt ei, cum nihil vel corpore vel forma mutatus, sed quod ad speciem externam attinet, ille sit qui erat, *invisibili quadam vi ac gratia invisibilem animum in melius transformalam gerens.* »

(5) N. 28. Alia testimonia PP. Cf. apud Bellarm., de Sacram. Ord., cap. 3, et apud Witasae, l. c., q. 1, art. 2.

(6) Synod. Chalced., can. 2, apud Hard., Acta conc., tomò 4, col. 601. Nicæna, can. 5. ibid. tomò 4, col. 490.

(7) Ibid., tomò 2, col. 785.

(8) Can. 3, ibid. tomò 3, col. 386.

(9) Cap. 3, ibid. col. 961.

10. Luculentissimum denique divinae huius traditionis testimonium est eadem Ecclesiarum omnium et ipsorummet haeticorum de quorum societate et origine heterodoxi nostri gloriantur consensus. Morinus in toto suo Commentario de sacris Ordinationibus, et Renaudotius, tomò 5 operis quod inscribitur: *Perpetuitas fidei catholicae*, omni monumentorum genere ostenderunt septenarium Sacramentorum numerum à Graecis et Orientalibus semper agnatum, et propugnatum fuisse, atque ordinationem in septenario illo numero constantissime recensitam fuisse (1). Bossuetius autem, in historia Variationum, demonstravit nec Waldenses nec Wiclefitas, neque Hussitas in hoc doctrinae articulo à fide Catholicorum recessisse. Est igitur perpetua et constans omnium Ecclesiarum, omniumque temporum, atque ab haeticis ipsis confirmata traditio, ordinationem esse veri nominis Sacramentum.

11. Ad probationem vero cumulum jam accedit recentiorum Protestantium confessio, qui non dubitarunt sacro huic ordinationis ritui gratiae divinae collationem ascribere (2). Tanta scilicet est veritatis vis, ut ab adversariis ipsis consensum extorqueat.

Difficultates.

12. Obj. 1° Impositio manuum quam allata Scripturarum loca commemorant familiaris erat veterum Hebraeorum ritus, quo apostoli modò ad morbos curandos, modò ad preces Deo fundendas, modò in alios etiam fines deinceps uti coeperunt. Ergo nulla ratione traduci potest ad peculiare aliquod Sacramentum. 2° Praesertim cum nuspium in Scripturis appareat hanc manuum impositionem adhibitam fuisse à Christo, cum apostolos suos sacerdotes instituit aut Ecclesiae praefecit. 3° Gratia vero quam Apostolus narrat se contulisse Timotheo per impositionem manuum suarum non est gratia sanctificans, sed gratia miraculorum et prophetiae, quae *gratis data* vulgò appellatur, quam propterea *χειροτομία* vocavit ad discrimen alterius gratiae sanctificantis, quae ab eodem Apostolo plerumque designari consuevit vocabulo *χρησμός*. 4° Hoc sanè expressè affirmat ibidem Apostolus, dum ait gratiam Timotheo datam fuisse *per prophetiam*, quae est donum gratis datum. 5° Quamobrem rectè Ecclesiae Patres utrumque Pauli testimonium

(1) Cf. etiam Joseph. Simon. Assemanum, Biblioth. Orient. tomò 3, parte 1, pag. 556 et 575.

(2) Id apertè ex recentioribus fatentur D. Marheineke, in Systemate catholico, vol. 3; Kaiser in Theologia biblica, seu Judaismo et Catholicismo; Erlangen 1814; Fessler, qui in suo Manuali liturgico hanc proponit ordinationis formulam: « Ordinans una cum omnibus assistentibus ambas manus extendens super caput ordinandi dicat: Accipe Spiritum sanctum ad ministerium operis, seu officii sacerdotii, quem nos manuum impositione tibi conferimus; quorum remiseris peccata remittentur eis, et quorum retinueris, retenta erunt. Vi potestatis mihi Dei nomine tradite mediante, et in Ecclesia, ego te consecro et ordino sacerdotem Ecclesiae evangelicae, praconem Evangelii J. C. et dispensatorem sanctorum Sacramentorum suorum in nomine Patris, etc. » Apud Esslinger, *Apologie de la religion catholique*, etc., 1850.

explicarunt vel de gratiâ miraculorum, vel prophetiâ, vel de facultate docendi. 6° Denique utcumque apostoli Pauli testimonia accipiantur, Ordinis tamen Sacramentum minimè probant. Ille enim loquitur de impositione manuum presbyterii; Catholicorum autem constans sententia est, non presbyteros, sed episcopos tantùm Ordinis Sacramentum administrare posse. 7° Accedit quòd Sacramentum novæ legis Christianis omnibus debet esse commune, ordo autem peculiaris est clericorum. Ergo.

13. R. ad 1. D. Ritus materialis, Tr. vel C. prout à Christo instructus est gratiâ sacramentali, seu prout Christus eidem ritui alligavit gratiæ collationem, N. Alioquin et ipsum Baptisma ex albo Sacramentorum esset expungendum, cum non minùs hic baptizandi ritus apud veteres Hebræos obtinuerit (1).

14. Ad 2. N. C. Potuit enim Christus pro suprèma quâ pollebat auctoritate absque peculiari ritui sacerdotalem dignitatem apostolis conferre, et ipsis interea præcipere ut ad inaugurandos sacerdotes impositione manuum uterentur. Nec enim tantùm ex iis quæ Christus fecit, sed ex iis quæ ipse facienda mandavit thesim nostram astruimus.

15. Ad 3. N. Est enim gratiâ virtutis et dilectionis, ut ipsemet exposuit. Id porrò quod additur de voce *χάρισμα* collatâ cum voce *χάρης* nullius prorsùs ponderis esse reponimus, tum quia idem Apostolus, Rom. 5, 15, hæc eadem voce utitur ad gratiam sanctificantem significandam dum ait: *Non sicut delictum, ita et donum*, Gr., *χάρισμα*, tum quia vetustissimi Græcorum Patres gratiam quâ Filii Dei nominamur et sumus *χάρισμα* appellant, ut Clemens Alex. (2). Gregorius Nazianz. (3) atque Theodoretus (4). Hinc etiam Pauli interpres Joannes Chrysost. quod Paulus in objecto loco *χάρισμα* vocaverat, ipse *χάρις* exposuit, hom. 1 in 2 Tim., c. 1, n. 2. Ideò autem Paulus imperitam gratiam Timotheo dicere maluit *χάρισμα* quàm *χάρις*, quia scilicet ordo tum gratiâ sanctificante initiatus auget et cumulat, tum eosdem multis præterea donis exornat ad aliorum utilitatem et salutem. Appositè Chrysostomus ita verba posterioris Epistolæ ad Timotheum enarrat: *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei; hoc est, gratiam spiritûs, quam accepisti ut præsis Ecclesiæ, ut signa edas et cultum omnem exhibeas. Penes nos enim est illam vel extinguere, vel accendere (homil. 1 in 2 Tim.).* Quibus verbis gratiam gratis datam S. doctor ita commemorat, ut gratiam sanctificantem minimè excludat. Atque hoc modo explicandi sunt cæteri Ecclesiæ Patres, qui Pauli verba vel de gratiâ miraculorum, vel prophetiæ, vel de facultate docendi quoquomodo

(1) Cf. Lightfoot, Harmonia quat. evangel., p. 5, in Joan. 3, 25, Opp. ed. Ultrajecti 1692 vol. 1, pag. 446, seqq.

(2) Pædagog. lib. 1, c. 6, p. 951.

(3) Orat. 40, p. 638.

(4) Epist. Græcor. decretorum, cap. 28, tom. 4, p. 516. Hæc aliaque exempla cf. apud Svecorum in Thesaur. Eccles., tom. 2 ad vocem *χάρισμα*, § 5.

explicasse videntur. Ab hæc autem expositione nec ipsi recentiores Protestantes abhorreere videntur (1).

16. Ad 4. D. Per prophetiam de futurâ Timothei ordinatione, C.; per donum prophetiæ, vel N. vel subd.; præter gratiam sanctificantem, Tr.; ad hujus exclusionem, N. Illorum porrò expositio nobis verisimilior videtur, qui ea Pauli verba non de effectu manuum impositionis interpretantur, sed de prophetiâ, sive revelatione, quâ admonitus Paulus Timotheo manus imposuerat, et episcopum consecraverat coherenter ad ea quæ 1 Epist. ad eundem Timotheum 1, 18, ipse Apostolus scripserat: *Hoc præceptum commendo tibi, fili Timothee, secundum præcedentes in te prophetias (2).*

17. Ad 5. Responso patet ex iis quæ dicta sunt ad 5.

18. Ad 6. D. Id est, episcopi, C.; simplicis presbyteri, N. Vox enim *presbyteri* seu *presbyterii* ab initio, ut suo loco ostendemus, æquivoca fuit, atque usurpabatur ad designandos sacerdotes sive primi, sive secundi ordinis, id est, tum episcopos tum presbyteros propriè dictos; hic porrò ab Apostolo adhibitam esse ad significandos episcopos patet tum ex S. Joan. Chrys., qui Homil. in hunc locum declarat Apostolum id dicere: *Non de presbyteri episcopum ordinabant; tum ex antiquissimis versionibus, quæ verba illa reddunt: Per impositionem manuum episcopi (5); tum denique ex Apostolo ipso, qui 2 ad eundem Timoth. Epistolâ scribit: Per impositionem manuum mearum. Non desunt qui contendunt vocem illam presbyterii non ad Ordinis ministrum, sed ad subjectum, seu ad ordinatum ipsum referri atque ad eò significare officium presbyteri, vel episcopi, ut sensus sit: Per impositionem manuum quâ creatus es presbyter. Hæc autem interpretatio quam Calvinus ipse probavit (4), difficultatem omnem de medio tollit.*

19. Ad 7. D. Quoad utilitatem, Tr. vel C.; quoad perceptionem, N.

CAPUT II.

DE MULTIPLI CI ORDINUM NUMERO ET DIGNITATE.

20. Loquens Tridentina synodus, sess. 23, cap. 2,

(1) Cf. Rosenmüller, schol. in hunc loc.

(2) Hanc expositionem sequitur ipse Calvinus in Comment. in 1 ad Timoth. 4, 14, ubi scribit: *Dicit (Apostolus) gratiam illi datam esse per prophetiam. Quomodo? Quia scilicet Spiritus sanctus oraculo Timotheum destinaverat, ut in ordinem pastorum cooptarent. Neque enim delectus tantùm fuerat hominum iudicio, ut fieri solet; sed præcesserat Spiritus sancti nuncupatio... Itaque sensus est Timotheum, cum prophetarum voce adscitus fuit in ministerium, et deinde solemniter ritu ordinatus, simul gratiâ Spiritus sancti instructum fuisse ad functionem suam exsequendam. Unde colligimus non inanem fuisse ritum, quia consecrationem quam homines impositione manuum figurabant, Deus Spiritu suo implevit. Quid clarius?*

(3) Sanè versio Æthiopia ita reddit Apostoli verba: *Cum impositione manuum episcoporum.* Cf. Polygl. Walt.

(4) Tum in Comment. in hunc loc., tum Instit. lib. 4, cap. 3, § 16.

de sacris Ordinibus, hæc habet: *Cum divina res sit tam sancti sacerdotii ministerium; consensaneum fuit, quòd dignius et majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissimâ dispositione plures et diversi essent ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut qui jam clericali tonsurâ insigniti essent, per minores ad majores ascenderent. Nam non solum de sacerdotibus, sed et de diaconis sacre litteræ apertam mentionem faciunt; et quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent, et ab ipso Ecclesiæ initio sequentium ordinum nomina, atque unicuiusque eorum propria ministeria, subdiaconi, scilicet, acolythi, exorcistæ, lectoris et ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non vari gradu. Nam subdiaconatus ad majores ordines à Patribus et sacris conciliis refertur, in quibus et de aliis frequentissimè legitur. Can. autem 2, sic eandem doctrinam sanxit: Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesiâ catholicâ alios ordines, et majores, et minores, per quos, vel per gradus quosdam in sacerdotium tendatur; anathema sit.*

21. Quæ verba singula mirâ sapientiâ referta, si quis attentè perpendat intelliget ita Tridentinum doctrinam catholicam tradidisse, quia vel Ecclesiæ Græcæ, vel diversis scholarum placitis quidpiam detraxerit, vel uni potiùs quàm alteri sententiæ adherere videatur. Hoc enim unum definit de fide, nempe in Ecclesiâ catholicâ præter sacerdotium alios esse ordines et majores et minores, minimè verò 1° quot sint et quanam sint; 2° an omnes divinitus fuerint instituti necne; 3° an omnibus et singulis ratio competat Sacramenti vel quibus in particulari; 4° an omnes æquè imprimant characterem; 5° an iidem semper vigerint, an alii præterea.

22. Porrò omnes catholici consentiunt: 1° præter sacerdotium alios esse ordines et majores et minores, quod fides docet; 2° ex his episcopatum, presbyteratum et diaconatum divinitus institutos esse; 3° presbyteratus ordinationem veri nominis esse Sacramentum.

23. Dissentiunt autem Græci à Latinis 1° circa ordinum numerum; Latini enim septem ad minimum ordines agnoscunt: sacerdotium, diaconatum, subdiaconatum, acolythatum, exorcistatum, et ostiariatum; Græci verò non nisi quatuor numerant, sacerdotium videlicet, diaconatum, hypodiaconatum et lectoratum. 2° Dissentiunt iterùm Græci à Latinis in eo quòd isti subdiaconatum inter ordines majores, saltem à pluribus seculis recenseant, illi verò inter ordines minores quem propterea extra sanctuarium conferuat perinde ac lectoratum.

24. Ast neque inter se conveniunt Latini 1° circa ordinum numerum; canonistæ enim plerique, præsertim ex antiquioribus, novem esse contendunt eò quòd in his recenseant et episcopatum et clericalem tonsuram, quam quidem tanquam nudam ceremoniam ac dispositionem ad ordines theologi communiter habent; qui præterea 2° inter se disceptant num episcopatus sit ordo specie distinctus à presbyteratu, an

verò ejusdem presbyteratus ejusque characteris extensio. 3° Disputant utrùm omnes ordines tam majores quàm minores divinitus fuerint instituti, an verò tres hierarchici tantùm, episcopatus videlicet, presbyteratus et diaconatus; 4° ac propterea num omnibus ex æquo ordinibus dignitas Sacramenti competat necne.

25. Nos methodo quam sectari cœpimus insistentes, priùs quàm ad fidem pertinent vindicabimus, postea astruemus quæ nunc penes theologos certa ac rata sunt, demùm nonnulla adjiciemus scholia ad ea illustranda de quibus adhuc theologi inter se decertant.

PROPOSITIO PRIMA. — *Est in N. T. sacerdotium visibile et externum à Christo Domino institutum, quod non est omnibus commune, sed apostolorum proprium externo ritu in Ecclesiâ propagandum cui competit vera Sacramenti ratio.*

26. Quatuor partes complectitur propositio, institutum nempe à Christo fuisse in novâ lege externum ac visibile sacerdotium; hoc verò sacerdotium non esse commune omnibus christianis; idem sacerdotium externo ritu esse propagandum in Ecclesiâ; et demùm huic ritui competere dignitatem Sacramenti.

27. Prima pars de fide est à conc. Tridentino sess. 23, hoc can. 1, definita: *Si quis dixerit non esse in novo Testamento sacerdotium visibile et externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi et offerendi verum corpus et sanguinem Domini, et peccata remittendi et retinendi, sed officium tantum et nudum ministerium prædicandi Evangelium, vel eos qui non prædicant, prorsùs non esse sacerdotes; anathema sit.* Reliquæ autem partes ad eandem fidem pertinent, utpote totidem corollaria, quæ arctissimo nexu cum primâ connectuntur, et ex eâ necessariò profluunt.

28. I. Sic verò primam partem evincimus cum Tridentinis Patribus qui, in cit. sess., cap. 1, hæc præclare habent: *Sacrificium et sacerdotium ita Dei ordinatione conjuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit... Hoc autem ab eodem divino Salvatore nostro institutum esse, atque apostolis eorumque successoribus in sacerdotio potestatem traditam consecrandi, offerendi et ministrandi corpus et sanguinem ejus, necnon et peccata dimittendi, et retinendi sacre litteræ ostendunt, et catholica Ecclesiæ traditio semper docuit.* Unde sic: Christus instituit verum et propriè dictum sacerdotium, visibile nempe atque externum, si verum et propriè dictum instituit sacrificium. Atqui Christus, ut constat ex iis omnibus quæ suo loco disseruimus, instituit Eucharistiam tanquam verum et propriè dictum sacrificium (1). Ergo.

29. Major porrò propositi argumenti propositio facile ostenditur ex intimâ ac necessariâ connexionem ac relationem, quæ intercedit inter sacerdotium et sacrificium, quæ tanta est, ut alterum sine altero nunquam extiterit; unde Apostolus, Hebr. 5, 1, principii loco

(1) In tract. de Eucharist., n. 244 seqq.